

Okruhy ke SZK NMgr.

Ke každé z povinně volitelných částí SZK bude připravena sada (vzájemně odlišných) ukázek písemných pramenů, které student komplexně analyzuje a v následné rozpravě k nim prokáže znalosti z uvedených okruhů. Rozsah i obsah SZK odpovídá obsahu vyučovaných předmětů a způsobu jejich výuky.

II/ Historiografie

- 1) Vliv antické civilizace a písemnictví na středověkou a raně novověkou západo- a středoevropskou historiografii
- 2) Dějepisectví v období středověku na Západě (l. 500–1500; obecná charakteristika, typy písemné tvorby, jazyky a jejich vliv na recipienty, oblastní rozdíly v tvorbě napříč Evropou)
- 3) Vliv středověkého dějepisectví na představy o světě a společnosti
- 4) Středověký dějepisec jako typ intelektuála (jeho sociální status, vzdělání, rozhled a jeho limity)
- 5) Humanistické dějepisectví – jeho středověké kořeny i nové myšlenky (obecná charakteristika, typy písemné tvorby, jazyky a jejich vliv na recipienty, oblastní rozdíly v tvorbě napříč Evropou)
- 6) Byzantské dějepisectví a jeho vlivy na myšlení západo- a středoevropských intelektuálů
- 7) Vývoj historiografie na Západě v 17. a první polovině 18. století (obecná charakteristika, typy písemné tvorby, jazyky a jejich vliv na recipienty, oblastní rozdíly v tvorbě napříč Evropou)
- 8) Vliv osvícenství na evropské dějepisectví (uveďte minimálně na třech konkrétních případech)
- 9) Dějepisectví v první polovině 19. století – vliv romantismu a doznívání osvícenství (obecná charakteristika, typy písemné tvorby, jazyková otázka, oblastní rozdíly v tvorbě napříč Evropou)
- 10) Historik jako profese v Evropě 18. a 19. století
- 11) Ideologie nacionalismu a jeho vliv na evropské dějepisectví v 19. a 20. století
- 12) Marxismus jako filosofický směr ovlivňující evropské i severoamerické dějepisectví
- 13) Dějepisectví pod vlivem marxisticko-leninské ideologie ve 20. století
- 14) Fašismus a nacismus usměrňující práci historiků (uveďte společné i rozdílné rysy pro Itálii a nacisty ovládanými územími)
- 15) Hlavní směry historiografického bádání v západní Evropě a severní Americe 20. století
- 16) Postavení historiografie v rámci společenských věd v Evropě na konci 20. a v prvních dvou dekádách 21. století
- 17) Moderní českojazyčné dějepisectví 19. století a jeho hlavní myšlenky

18) Vznik Československa a jeho vliv na českou a slovenskou historiografii v průběhu 20. století

19) Změna režimu v listopadu 1989 jako hlavní hybatel v české historiografii (nová metodologie, nové směry a okruhy v bádání, generační obměna)

20) Dějepisectví na území českých zemí od středověku po současnost jako téma v dílech historiků

III/ Povinně volitelná část:

1) Moderní archivnictví

Okruhy:

- Pomocné vědy historické.

- 1) Metodologické přístupy v diplomatice středověku
- 2) Metodologické přístupy v diplomatice raného novověku
- 3) Metodologické přístupy v diplomatice 20. století
- 4) Metodologické přístupy a střety v paleografii během 19. až 21. století
- 5) Proces a formy koroborace v závislosti na době a prostředí
- 6) Význam PVH pro práci historika
- 7) Výzkum rukopisů i starých tisků a kulturní přínos tohoto výzkumu pro evropské dějiny
- 10) Typologie písemností v závislosti na prostředí (církvev, „stát“, města, patrimonia)
- 11) Jazyky v písemných dokumentech z českých zemí a jejich významová hodnota v dané době
- 12) Přehled pramenů a literatury k dějinám jednotlivých PVH

- Archivnictví s důrazem na praxi a státní správu

- 1) Informatizace veřejné správy, e-Government v ČR (ISDS, základní registry, portál občana, ad.)
- 2) Archiv jako instituce, soustava archivů v ČR a jejich členění, úkoly jednotlivých typů archivů, archivní legislativa
- 3) Zpřístupňovací práce (archivní popis, třídění, inventarizace, katalogizace, popis archivních entit, programové vybavení, metodiky, dálkové zpřístupňování ad.)
- 4) Zabezpečení IT systémů a technologií v archivní praxi
- 5) Nástroje pro sdílení, uchování a pracování dat a informací, outsourcing a cloud computing

- 6) eIDAS, jednotná digitální brána, úplné elektronické podání, elektronický dokument a datové schránky
- 7) Archivní formáty pro dlouhodobé uchování dat, problematika sw licenci, práce s dokumenty určené pro dlouhodobé uchování dat
- 8) Úvod do problematiky ICT v archivní vědě v ČR a ve světě, technologické aspekty informačních systémů a procesu zálohování a archivace
- 9) Digitální transformace (Internet, sociální sítě, masové technologie pro ukládání objemných dat, elektronická identifikace, základní registry, e-dokumenty, datové schránky, elektronický podpis, biometrický podpis, elektronická pečeť, evropské nařízení eIDAS apod.)
- 10) Péče o archiválie – dlouhodobé uchování archiválií, digitální archiv, restaurátorská péče o analogové archiválie, archiv jako depot
- 11) Předarchivní péče (spisová služba, nástroje archivu)
- 12) Výběr a evidence archiválií (definice archiválie, postupy, evidence, evidenční jednotky)

2) Pomocné vědy historické

Okruhy:

- *Pomocné vědy historické a archivní teorie.*

PVH

Viz III/1 PVH

Archivní teorie

- 1) Archivnictví v Československu a České republice ve 20. století (vývoj, osobnosti, legislativa)
- 2) Vývoj archivnictví v Evropě od středověku po současnost (důraz na německojazyčný prostor, Francii, Velkou Británii, Vatikán, Polsko, Maďarsko)
- 3) Archiv jako instituce, soustava archivů v ČR a jejich členění, úkoly jednotlivých typů archivů
- 4) Informatizace veřejné správy, e-Government v ČR (ISDS, základní registry, portál občana, ad.)
- 5) Předarchivní péče (spisová služba, nástroje archivu)
- 6) Výběr a evidence archiválií (definice archiválie, postupy, evidence, evidenční jednotky)
- 7) Zpřístupňovací práce (archivní popis, třídění, inventarizace, katalogizace, popis archivních entit, programové vybavení, metodiky ad.)

- 8) Péče o archiválie – dlouhodobé uchovávání digitálních archiválií, digitální archiv, restaurátorská péče o analogové archiválie, archiv jako depot
- 9) Zpřístupňování archiválií – badatelna, výstavy, dálkové zpřístupňování, archivní pomůcky
- 10) Archivní periodika, publikační a vědecká činnost archivů, publikování textů v elektronické podobě.

- Státní správa do roku 1848.

- 1) Územní vývoj českých zemí do roku 1848
- 2) Úděly, kastelánství, hradská soustava, poprávci a krajské zřízení do roku 1848
- 3) Institut panovníka a jeho dvora, královské a dvorské úřady a úředníci a jejich postupná přeměna v zemské úřady a úředníky
- 4) Zemské a dvorské soudnictví do poloviny 19. století
- 5) Vývoj české královské kanceláře do 18. století
- 6) Finanční a hospodářská správa královského majetku do roku 1848/49
- 7) Církevní správa v českých zemích (s přesahem do současnosti)
- 8) Centrální habsburské úřady v raném novověku (politické, správní, soudní, válečné, hospodářské)
- 9) Patrimoniální správa českých zemí ve středověku a raném novověku
- 10) Města a městská správa v českých zemích od středověku do poloviny 19. století